

Doelstelling van 'De Levende Natuur'

Het informeren over ontwikkelingen in onderzoek, beheer en beleid op het gebied van natuurbehoud en natuurbeheer, die van belang zijn voor Nederland en België.

De artikelen zijn vooral gebaseerd op eigen ecologisch onderzoek, ervaring of waarneming van de auteurs.

Tarieven (6 nummers per jaar)

- € 60,- per jaar voor instellingen en bedrijven
- € 35,- per jaar voor particulieren
- € 12,50 per jaar voor studenten en promovendi
- € 10,- proefabonnement (3 nummers)
- € 15,- themanummer

Genoemde prijzen gelden voor abonnees in Nederland en België die betalen via incasso of een factuur ontvangen via e-mail. Voor abonnementen buiten Nederland en België en voor abonnees die een papieren factuur willen ontvangen gelden andere tarieven.

Een jaargang loopt van januari tot en met december. Abonnementen worden automatisch verlengd, tenzij u vóór 1 december van het lopende kalenderjaar het abonnement schriftelijk opzegt.

Abonnementenadministratie

Ir. Melchior J. van Tweel, administratie
Kadeneterkamp 44, NL-8014 CA Zwolle
e-mail: administratie@delevendenatuur.nl
Abonnement is te verkrijgen via
<http://www.delevendenatuur.nl/abonnementen.php>.
Losse nummers zijn te verkrijgen via
<http://www.delevendenatuur.nl/nabestellen.php>.

Overname van artikelen na overleg met de redactie

Richtlijnen voor auteurs: zie www.delevendenatuur.nl

Advertenties: e-mail: advertenties@delevendenatuur.nl

Website: e-mail: webmaster@delevendenatuur.nl

Bestuur

Dr. Anton M.M. van Haperen, voorzitter
Ir. Marjolein van Os, secretaris
Matthijs Courbois MSc, penningmeester
J.W. (Wannes) Castelijns
Ir. Lidia Gerrits, Advertenties/Fondsen
Ing. C.J.M. (Mathieu) Groeneveld, webmaster
Ing. H.P.J. (Rik) Huiskes

Hoofdreducteur

Dr. Bart F. van Tooren

Redactie

Dr. Maaïke C.C. de Graaf
Drs. Jos C.E.W. Hooijmeijer
Drs. Piet J. van der Reest
Drs. Piet C. Schipper
Ir. Melchior J. van Tweel
Dr. Jan Van Uytvanck
Dr. Philippine Vergeer

Eindredactie + inzenden artikelen

Drs. Isa (H.L.) Schimmel-ten Kate
Lekkumerweg 87, 9081 AK Lekkum
tel.: 058 - 267 39 46
e-mail: redactie@delevendenatuur.nl

Vormgeving Jan A. Veenman, Sint-Michielsgestel

Druk Bariet Ten Brink, Meppel

Papier

Folie

Deze folie is recyclebaar en laat bij verbranding geen schadelijke stoffen na.

De Levende Natuur

243 Afscheid Jan Veenman

244 Krijgt het Haringvliet met het Kierbesluit en Droomfonds een doorstart? G.L. Ouweneel

De sluiting van de Haringvlietsluizen op 2 november 1970 was een milieuschok voor het Haringvliet en het achterliggende Hollandsch Diep en de Biesbosch. Sindsdien zijn er verschillende succesvolle en minder succesvolle projecten geweest. Door het Kierbesluit en het Droomfonds Haringvliet kwam het voormalige estuarium in 2018 opnieuw in de schijnwerpers. De auteur schetst een beeld van de belangrijkste historische en recente ontwikkelingen, met ook een blik op de toekomst.

pag. 249

249 Herstel weidevogelstand in het weidevogelreservaat Giethoorn-Wanneperveen na kort houden vos.

O.H. Brandsma

In circa 1995 deed de vos zijn intrede in het reservaat, waarna de weidevogelstand sterk afnam. Daarom zijn er sinds 1997 in en om het gebied maatregelen genomen om de vos kort te houden. In dit artikel wordt ingegaan op het effect op de weidevogelstand.

256 Hoe onze flora en fauna veranderen door klimaatverandering. C.A.M. van Swaay, C.A.M. van Turnhout, L.B. Sparrius, R.H.A. van Grunsven, J.R. van Deijk, A.J. van Strien & S. Doornbos

De opwarming van Nederland trekt niet alleen nieuwkomers aan, maar heeft ook gevolgen voor soorten die hier al van oudsher voorkomen. Die veranderingen, vooral de sluipende afnames, vallen veel minder op. Om deze veranderingen zichtbaar te maken hebben Devictor et al. (2012) een zogenaamde Community Temperature Index (CTI) ontwikkeld. Met behulp van deze CTI en de van veel soortgroepen betrouwbare voorhanden zijnde trendgegevens waaronder van planten, libellen en nachtvlinders wordt het effect van klimaatverandering in Nederland laten zien.

Foto omslag:

In 25 jaar tijd schoof de noordgrens van het areaal van het staartblauwtje op van Parijs naar Zuid-Nederland (foto: Chris van Swaay).

voor meer informatie:

www.delevendenatuur.nl

260 Het beheer van wilde bomen en struiken in Natura 2000 boshabitats

N.C.M. Maes, E. van den Dool, K.A.O. Eichhorn, R.W.A. van Loon & P. Veen

In Nederland is de verspreiding van populaties wilde bomen en struiken en de zeldzaamheid ervan goed bekend. Maar wat is het optimale beheer voor deze bijzondere locaties? Wordt er ook voldoende rekening gehouden met deze wilde houtige soorten? Aan de hand van twee voorbeelden is een analyse gemaakt: Veluwe en het Savelsbos. Daarbij is gekeken wat de Natura 2000-status voor het gewenste beheer kan betekenen.

Met excursies (Veluwe en Limburg): zie pagina 267

268 Exoten op de Nederlandse Waddeneilanden

R. Lensink, T.M. van der Have, R.J. der Haterd, J.A. Inberg, B. Achterkamp & D.M. Soes

Inmiddels is er al veel kennis over mariene exoten in de Waddenzee, maar wat is bekend over de exoten op land? Welke soorten exoten zijn aanwezig op de eilanden en welke zijn schadelijk voor de natuur of kunnen dat worden?

273 Boekbesprekingen

275 LandschappenNL

Samengesteld en gefinancierd door de twaalf provinciale Landschappen. Deze keer berichten van Utrechts Landschap en Landschap Noord-Holland.

276 Signalement

277 Netwerk Groene Bureaus

Samengesteld en gefinancierd door het Netwerk Groene Bureaus. Deze keer berichten van Movares en Staring Advies, over faunapassages resp. boomkickers.

Afscheid Jan Veenman

Met dit laatste nummer van 2018 nemen we afscheid van de 'huisontwerper' van *De Levende Natuur*: Jan Veenman. Nadat *De Levende Natuur* moeilijke jaren kende in begin jaren tachtig, werd in 1984 een nieuwe formule gevonden, waarop het tijdschrift sindsdien is gebaseerd. Direct vanaf dat nieuwe begin was Jan Veenman als vormgever bij *De Levende Natuur* betrokken: 35 jaar lang heeft Jan voor het uiterlijk van *De Levende Natuur* gezorgd. In de begintijd beperkte kleur zich tot de cover, d.w.z. hooguit twee kleuren (en door menging 3), terwijl het binnenwerk zwart-wit was. Onderscheid tussen lichtblauw en lichtgroen wordt dan miniem en kreeg de melding 'groentesoep: is er niet een foto met meer contrast?'. Soms financierden auteurs hun pagina's, zodat kleur mogelijk was en met slim uitkijken profiteerden andere pagina's daar dan ook van. Later werd alles in kleur. Ieder nummer vroeg (vraagt) zijn eigen puzzle. Kwaliteit van beeldmateriaal bepaalt mede de grootte ervan bij plaatsing: 'deze kan niet groter dan een postzegel' en dus werd beter materiaal gezocht. Auteurs weten er alles van... Ook van de kaartjes, figuren en tabellen die vaak door Jan bewerkt werden om ze beter leesbaar te krijgen. Dankzij zijn voortdurende kwaliteitbewaking kreeg *De Levende Natuur* de vormgeving en uitstraling die het al jaren heeft. Maar met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd (en er inmiddels al ruim overheen) komt er een eind aan de werkzaamheden door Jan Veenman. We bedanken Jan voor al zijn diensten, betrokkenheid en inzichten in de afgelopen 35 jaar.

Bestuur en redactie
De Levende Natuur

In één van de volgende nummers:

- Teken-ecologie ● Krabbenscheer ●
- Kievitsbloemhooilanden ●
- Eeuwenoud bos ● Diepe plassen
- Onderlaatse Laak ● Huiszwaluwtilen ●
- Rivierrombout langs de Waal ●
- Watercrassula ● Muskusrat ●